

Horváth Gáborné

Isten Veled, Földim!

Emléksorok Pribojszky Mátyásért

Olvasóink csupán a közelmúltban ismerkedtek meg személyesen Matyi bácsival. Utolsó két prózakötetét ugyanis a Muravidék Baráti Kör Kulturális Egyesület adta ki: az *Ide-át* címűt 2013-ban – az Észak-Kelet Régió Alapítvánnyal közösen – és a *Menedéket* idén. Nekem ő viszont nemcsak új irodalmi ismerősöm, hanem földim is! Mindketten Békésből származunk, a múlt század harmincas éveiből. Nincs is jogom ahhoz, hogy bácsinak szólítsam, hiszen kortársak vagyunk.

Ezt éreztem akkor is, amikor a tiszakécskei citeraiskolája világhíressé vált, s beiratkozásra jelentkeztem. Hogy miért éppen a citera érdekelt? Mert a háború, a menekülés és az iskola-váltások miatt a zenetanulás kimaradt a diákéletemből. Másrészt, mert tanyasi gazda nagyszüleim kotta nélkül is játszottak a citerájukon a maguk és a szomszédok kedvére. Célt tűzve magam elé, írásban jelentkeztem, érdeklődtem. Hamarosan megérkezett a válasz: barátsággal, meghívással, dús programmal.

Az életút azonban sohasem egyenes: azon a nevezetes nyáron családomnak étellel-halállal kellett megküzdenie. Édesanyám átadta életét az első unokámnak. Hirtelen jött betegségem pedig tízezres ritkaságú százalékéval mégis életben hagyott. A citera ma is ott van, ahová akkor tettem. Teljes feledésbe merült. Talán mégis le kellene porolnom, és szép emlékezetül pengessem meg?

Jelenbéli, tavalyi, személyes emlékeimet pedig földim írói mivoltához kötöm. Ő is, én is nyugdí-

jas korunkban fogtunk az íráshoz. Példa lehet ez a minket követő nemzedéknek. Ki kell töltenünk hátralévő időnket azzal az alkotásmóddal, amit eddig magunkban hordoztunk. A költők szerint nehezebb is prózát írni, mint verset. A prózaírás világához nemcsak talentum kell, hanem az eddig rejtőzködő, indító okok valóságosan megélt életünkéből. Íróknál pl. a következők: a tipikusan békési tanya eperfaival, a tanyasi parasztgazda, a dél-magyarországi kubikosok sorsa, a kalákás építkezések, a szegényember citerazenés vigasza. Másfélék: a háború, az elcserélt ember / asszony, a csodatevő lények szépirodalmi motívumai, az erkölcsi jellemváltozások. Valós, történelmi tények, események: a mexikói gabonakörök és az ottani földi-nagyrajzok, nálunk a lágerek, a temp-lomtornyok és a hitélet.

Ezek a belső indítékok, mint pici atommagok, szerzőnk prózájában sorra felrobbannak. Írói fantáziájából eredően terjednek és kiszélesednek, majd a csodás elemektől eltekintve hús-vér embertörténetekké válnak. Hiába erősíti fiktív mivoltukat az író, valós tükörképeket és korrajzokat látunk.

A *Két történet* alcímet viselő *Ide-át* egyrészt egy földi, de égi vonatkozásokat is tartalmazó részből, másrészt pedig egy túlvilági, „Odaát”-ra tett „kirándulásból” áll. A kötet 2013-ban felkerült a Márai listára. A *Menedék* című kötetben öt hosszabb-rövidebb elbeszélést olvashatunk.

Végül még ennyit mondhatok: Matyi bácsi személyében az ezredforduló és a XXI. századelő tehetséges és fantáziadús prózaírójától búcsúzunk: KÁLVÁRIÁD és tisztítótüzed most már ne legyen, találj magadnak égi MENEDÉK-et és legyen könnyű az álmod ODAÁT! A siratókat pedig kísérje áldás, békesség idelent!

Horváth Gáborné felvétele